

پس از تصویب کلیات طرح «شفافیت آرای نمایندگان» در کمیسیون تدوین آیین‌نامه داخلی مجلس، این طرح به مرکز پژوهش‌ها رفت و چندی بعد همراه با یک ضمیمه تحلیلی به‌عنوان نگاه علمی مرکز پژوهش‌ها به کمیسیون بازگشت تا جزئیات این طرح با استفاده از پیشنهادهای مرکز پژوهش‌ها مورد بررسی و تصویب قرار گیرد. حالا مدتی است جزئیات این طرح در دستور اصلی جلسات کمیسیون تدوین آیین‌نامه داخلی مجلس قرار دارد اما به‌دلیل ملاحظات زیادی که ازسوی نمایندگان مختلف در این خصوص بیان شده، هنوز مصوبه نهایی کمیسیون آماده نشده و نمایندگان همچنان درحال بررسی و چکش کاری این طرح هستند. درعین حال برخی طولانی شدن این فرآیند را مضر دانسته و می‌گویند خطر کم‌کم یکن شدن طرح یادشده در مجلس وجود دارد. به همین بهانه «فرهیختگان» به سراغ جمعی از نمایندگان مجلس رفته و فرآیند بررسی این طرح و نظرات مختلف را جویا شده است.

مریم عاقلی و زهره خواجوی گروه‌سیاسی

ابوترابی، عضو کمیسیون شوراها و امور داخلی مجلس از جمله طراحان یکی از طرح‌های شفافیت آرای نمایندگان است، طرح او هم‌اکنون در کمیسیون تدوین آیین‌نامه مورد بحث و بررسی قرار دارد و پیش‌بینی می‌شود بخشی از طرح نهایی را شامل شود. با او برای بررسی طرح شفافیت و سرنوشت نهایی آن به‌گفت‌و‌گوشستیم که در ادامه از نظر می‌گذرد.

طرح شفافیت در چه مرحله‌ای قرار دارد؟

طرح شفافیت در کمیسیون آیین‌نامه است و مراحل آخر آن طی می‌شود.

در این طرح اختلاف‌نظرهای جدی در مورد شفافیت پیرامون برخی موضوعات وجود دارد، این ایرادها را قبول دارید؟
از آنجایی که هم‌اکنون ساختار درستی نداریم، باید گفت شفافیت چاقوی دولبه است. در امور ملی شفافیت بسیار خوب است همانند مباحثی چون لویج مربوط به پارمو، CFT، برجام... اما در امور محلی که اختلافات استان به استان و بعضا شهرستان به شهرستان است، این امر مناسب نیست. برای مثال در بحث استخدام‌ها اختلاف‌نظر وجود دارد، اگر در این موارد شفافیت صورت گیرد، حریت نماینده گرفته می‌شود.

چرا چنین نظری دارید؟

چون اختلافات محلی شدیدی ایجاد می‌شود لذا از ترس اختلافات، نماینده‌ها مجبور هستند خلاف‌نظر واقعی خود، واقعیت یا مصלحت نظام و مملکت رای دهند. در نتیجه

سلیمی، عضو کمیسیون تدوین آیین‌نامه داخلی مجلس:

عضویت نمایندگان در مسئولیت‌های دیگر ممنوع می‌شود

علیرضا سلیمی، عضو هیات‌رئیس‌ه مجلس شورای اسلامی و کمیسیون آیین‌نامه داخلی مجلس در گفت‌و‌گو با «فرهیختگان» با اشاره به جزئیات طرح شفافیت و دلایل طولانی شدن رسیدگی به این طرح در مجلس یازدهم نکاتی را مطرح کرد که در ادامه می‌آید.

طرح شفافیت در حال حاضر در چه مرحله‌ای است و به کجا رسیده است؟

کلیات این طرح تصویب شده‌ودر کمیسیون آیین‌نامه قرار دارد، در مورد جزئیات آن نیز باید بگویم کارگروهی در این خصوص تشکیل شده و بایک سری از کارشناسان مرکز پژوهش‌ها نیز جلساتی برگزار کرده‌اند که درحال نهایی شدن است. طرح شفافیت پس از نهایی شدن در دستورکار مجلس قرار می‌گیرد و امیدواریم به‌زودی به صحن برسد.

مصادیق این طرح شامل چه موضوعاتی است و آیا نکات قبلی کاهش یا افزایش داشته است؟

این طرح فعلا نهایی نشده است، در بحث شفافیت درخصوص سفرهای خارجی نمایندگان، هدایا، آرا... به کیفیت مشخص شده است، حتی بحث است که

سیاست

آخرین اخبار از اولین وعده نمایندگان مجلس یازدهم

تغییرات آرام طرح شفافیت نمایندگان به ضرر شفافیت

ابوترابی، عضو کمیسیون شوراها و امور داخلی کشور:

کلید شفافیت کانالیزه کردن مکاتبات و مراودات نمایندگان از طریق دبیرخانه مجلس است

شفافیت چاقوی دولبه است، در امور ملی بسیار خوب و در امور محلی نه

شفافیت در این امر یک شمشیر دولبه است. شفافیت درمورد امور محلی نیز اشتباه است. اگر ساختار به نحوی بود که امور را به سازمان‌های محلی واگذار کرده بودیم، مشکلی نبود. بنابراین شفافیت در مورد محل مضرات اما در امور ملی ضروری است.

موضوع کمیسیون‌ها هم شامل این مساله می‌شود؟

در کمیسیون‌ها موضوع متفاوت است، چون بعضا موضوعات محرمانه است، اکثر مواقع بحث‌هایی مطرح می‌شود که تنش‌ها و بحث‌های طلبگی ایجاد شود. لذا در بحث کمیسیون‌ها اگر امور محلی باشد بالطبع باید محرمانه باشد. اگر امور ملی باشد باید شفاف باشد.

با این همه تبصره، اثری از شفافیت باقی نمی‌ماند!

مشکلی نیست. یک قانون خوب این است که خوب انجام شود. مهم نیست تبصره زیاد یا کم باشد، مهم این است که خوب و دقیق باشد.

یکی از تاکیدات در این طرح، شفافیت برای جلوگیری از فساد است. این امر چه ضوابطی باید داشته باشد؟

طرحی تحت‌عنوان نظارت بر عملکرد نمایندگان ارائه شده است، در این بحث‌بهترین کار بخش شفافیت مالی است که براساس آن، دارایی و پست و اقوام نمایندگان در سایتی کاملا شفاف در منظر عموم قرار گرفته است. حتی دریافت هر گونه هدیه نیز در این سایت درج می‌شود. منظور از اقوام پدر و مادر، فرزندان، برادر و خواهر

میرتاج الدینی، نایب‌رئیس کمیسیون برنامه‌و بودجه:

طرح شفافیت حساسیت‌هایی دارد و باید در یک فضای آرام و کارشناسی بررسی شود

سید محمد رضا میرتاج الدینی، نایب رئیس کمیسیون برنامه‌و بودجه و نماینده مردم تبریز در مجلس در گفت‌و‌گو با «فرهیختگان» به تشریح آخرین وضعیت طرح شفافیت آرای نمایندگان در مجلس پرداخت که در ادامه می‌آید.

در خصوص روند شفافیت و اینکه طرح به کجا رسیده است، توضیح بفرمایید.

هر طرحی که در مجلس مطرح می‌شود، روند عادی خود را طی می‌کند، این طرح نیز به کمیسیون تخصصی رفته است و در آنجا بررسی می‌شود و سپس در فرآیند نوبت مجلس قرار می‌گیرد؛ مجلس هم با این طرح موافق است و موارد آن تصویب خواهد شد. بخشی از این طرح مربوط به آیین‌نامه داخلی مجلس است که در کمیسیون آیین‌نامه بررسی می‌شود، کمیسیون آیین‌نامه مجلس مجموعه‌ای را برای کارآمدسازی مجلس آماده کرده که یکی از این موارد شفافیت است که پس از نهایی شدن وارد صحن مجلس می‌شود.

طرح شفافیت حساسیت‌هایی دارد و باید در یک فضای آرام و کارشناسی بررسی شود

برخی معتقد هستند پرداختن به موضوع شفافیت بک شمشیر دولبه است و مصادیق آن دقت زیادی می‌طلبد. در مورد مصادیق آن توضیح بفرمایید.

بالاخره بخشی از آن مربوط به رای گیری‌ها و رای اعتماد است که برخی مواقع رای غیرعقلنی است. این موارد همان‌طور که بیان کردید حساسیت‌هایی دارد که در یک فضای آرام کارشناسی و دقیق باید بررسی شود، بنابراین در کمیسیون آیین‌نامه این موارد ارزیابی قرار می‌گیرد و نظرات مختلف نیز دریافت و در صحن وارد می‌شود.

ممکن است مجلس یازدهم به این طرح رای ندهد؟

خیر. این اصلاحات انجام می‌گیرد و طرح رای می‌آورد. شفافیت عنوان کلی است و مصادیق آن رای می‌گیرد. از سوی دیگر همه نمایندگان با طرح شفافیت موافق هستند و مورد به مورد احکام هر یک جداگانه در داخل طرح بررسی می‌شود.

غضنفرآبادی، رئیس کمیسیون حقوقی و قضایی:

ضرورتی برای شفافیت در همه امور وجود ندارد

برخی نمایندگان می‌خواهند حتی رای به وزیر هم غیرشفاف باشد

همه مسائل را شفاف بیان کند. مسائل محرمانه‌ای هم ممکن است در مجلس وجود داشته باشد و برخی مصوبات محرمانه بماند. این که نمایندگان در برخی موضوعات به چه طرحی رای می‌دهند یا نمی‌دهند، به برخی وزرا رای می‌دهند یا خیر، برخی افراد در همین موضوعات نیز نظر منفی دارند.

مشکل این امر چیست؟

برخی می‌گویند ممکن است به یک وزیر رای منفی بدهند ولی در آینده نیاز به مسامحت و کمک وزیر و هر فردی داشته باشند و این شفافیت مناسبات آینده را مخدوش کند. حرف، صحت و تحلیل در این موضوعات زیاد است. برخی افراد نظرات کارشناسی خود را درباره شفافیت بیان می‌کنند اما در مسائلی که دشمن نباید بداند، نباید شفافیت وجود داشته باشد، اما در مسائلی که دانستن آن برای توده مردم هیچ مشکلی ایجاد نمی‌کند شفافیت وجود داشته باشد.

با این اوصاف فکر می‌کنید این طرح در صحن رای می‌آورد؟
ان‌شاء‌الله رای می‌آورد.

طرح نظرات بر عملکرد نمایندگان در چه مرحله‌ای است؟

این طرح نیز در حال بررسی در کمیته‌های کارشناسی است. برخی پیشنهادها در این طرح وجود دارد و برخی ضرورت‌هایی که لازم بود در این طرح وارد شود، آورده شد.

امکان دارد بفرمایید ضرورت‌ها چه مواردی هستند؟

برای مثال اگر نماینده‌ای در دوران نمایندگی خود تخلفاتی را انجام دهد که صلاحیت او را از بین ببرد، راهکاری تعیین شود که ادامه نمایندگی برای چنین فردی مقدور نباشد. این موضوع مهمی است و مباحث مختلفی پیرامون آن وجود دارد. بحث هدایای نمایندگان یکی دیگر از موضوعات است.

از چه منظر موضوع هدایا در حال بررسی است؟

اینکه نماینده هدیه دریافت کند یا نکند. اگر دریافت می‌کند در چه حدی باشد. در برخی موضوعات تعارضاتی وجود داشته که نیاز است برطرف شود. همانند غیبت نمایندگان که در اختیار هیات‌رئیس‌ه بود و الان همه باید در هیات نظارت بر رفتار نمایندگان مورد بررسی قرار گیرد. خطاها و توییح‌هایی که قبلا در دست هیات‌رئیس‌ه بود، الان در اینجا قابل طرح است. ممکن است هیات‌رئیس‌ه که با رای افراد انتخاب می‌شود قهری در برخورد با این موضوعات رودرپاستی داشته باشد. اما هیات نظارت بر رفتار نماینده‌ها این مشکل را ندارد. هیات ۴ ساله انتخاب می‌شود لذا به نظرم راحت‌تر و دقیق می‌تواند برخورد کند. هرچند اساس قانون نظارت بر رفتار نمایندگان بحث صیانتی و نظارتی است. یعنی قبل از اینکه نماینده‌ای به اشتباه صدرصد برسد، ممکن است کسانی باشند که انحراف ایجاد کنند یا دام پهن کنند، هیات درصد درحراست و صیانت از نمایندگان در قالب موضوعات مختلف مالی و سایر موضوعات است.

رصد نمایندگان یکی از ضرورت‌های این طرح است. چه سازوکاری برای این موضوع در نظر گرفته شده است؟

هنوز سازوکارها مشخص نشده است. باید سازوکارهای دقیق و ابزارهای لازم در اختیار هیات قرار گیرد.